

PROMOVAREA POLITICII DE STAT ON DOMENIUL SERVICIULUI PUBLIC DIN REPUBLICA MOLDOVA

Alexandru ROMAN,
rector al Academiei de Administrare Publică
pe longă Președintele Republicii Moldova,
doctor habilitat on științe istorice, profesor universitar

SUMMARY

The author of the present article analyzes the complex of methodological and didactic activities, their efficiency and role regarding the contribution of the Academy of Public Administration, Office of the President of the Republic of Moldova, in the promotion of the State policy in the field of public service in our country. The scholar mentions that the Academy's Action Plan regarding the development and capacity strengthening has recently been elaborated. It essentially contributes to the edification of the democratic state of law and to the effectiveness of the activity of the system of public authorities at all levels. In the context of the fulfillment of the stringent opportunities for a more efficient promotion of the State policy in the field of public administration, the optimization of the training and evaluation system of the personnel, as well as, the need for the consolidation of the organizational, methodological and scientific basis of the activity of public authorities, the rector of the Academy underlines that the Senate has established the priority direction of research for the academic personnel, and namely "The edification of the state of law and the consolidation of the public administration

Academia de Administrare Publică pe longă Președintele Republicii Moldova, fiind o instituție educațională acreditată de către stat (certificatul de acreditare AU nr. 000015 din 9 decembrie 2004), a pășit on cel de-al 15-lea an aniversar de activitate, care a fost inaugurat prin festivitățile din 15 septembrie 2007 (studii specializate de masterat profesional) și din 1 octombrie 2007 (studii specializate de masterat academic).

On acest context ne propunem să

analizăm complexul de activități metodico-didactice și științifice, eficiența și rolul lor privind contribuția Academiei on promovarea politicii de stat on domeniul serviciului public din țara noastră.

Președintele Republicii Moldova, dl Vladimir VORONIN, orientează Academia spre sporirea calității instruirii continue și specializate postuniversitare a funcționarilor publici, devenirea ei cu adevărat a unui centru de excelență on formarea personalului din serviciul

public.

Astfel, în cadrul ședinței din 31 octombrie 2006 de la Președinție, în problema consolidării capacităților Academiei de Administrare Publică, șeful statului, dl Vladimir Voronin a lansat obiective actuale în acest domeniu extrem de important al procesului complex de reformare a societății moldovenești. Președintele țării orientează Academia spre realizarea obiectivului major de consolidare a potențialului de funcționari publici cu cunoștințe fundamentale și abilități moderne, declarând următoarele: „O țară tonară, democratică, cum este Republica Moldova, are nevoie de cadre calitativ noi, cu o mentalitate nouă, care să cunoască limbile moderne, să posede capacitatea de a lucra cu noile sisteme și tehnologii informaționale”.

Pentru a implementa în activitatea polivalentă a Academiei cursul integral al conducerii de vârf a țării noastre, recent, a fost elaborat Planul de acțiuni privind dezvoltarea și consolidarea capacităților Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova, care contribuie plenar la edificarea statului democratic de drept și eficientizarea activității sistemului autorităților publice de toate nivelurile.

Pe parcursul celor 16 ani de după proclamarea independenței Republicii Moldova, a fost promovată în permanență politica de stat în domeniul constituirii și consolidării serviciului public, deși aceasta a avut un caracter extrem de controversat undesebi pe parcursul primului deceniu (1991 - 2001). În primăvara anului 1993, când, în contextul procesului declanșat de democratizare ascendentă a societății și

în concepția edificării unui nou sistem de administrație, apăruse necesitatea stringentă de reevaluare a activității administrative, prin decret prezidențial a fost creată Academia (decretul nr. 73 din 21 mai 1993). Noua activitate urma să se bazeze pe impulsul de autoafirmare și profesionalism al cadrelor, cărora le revenea sarcina deloc ușoară să răspundă cu promptitudine la solicitările și exigențele înaintate de societate, pornită pe calea schimbărilor democratice radicale. În misiunea de instruire și perfecționare a cadrelor, capabile să soluționeze aceste probleme, i-a fost încredințată de către conducerea statului instituției noastre.

Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova, în calitate de Centru național de promovare a politicii de stat în domeniul administrației publice, de instruire inițială și continuă a personalului din serviciul public și de asigurare științifică și metodică a activității autorităților publice, deja al 15-lea an consecutiv oși aduce o contribuție plenară la cauza națională, patriotică, de consolidare a Republicii Moldova și făurire a statului democratic de drept, prin asigurarea Patriei noastre cu specialiști - funcționari publici de înaltă calificare, pregătiți fundamental în domeniul teoriei și practicii administrației publice, dreptului administrativ și constituțional, economiei și managementului public, al relațiilor internaționale în calitate de componente de bază ale științelor politice și economice.

În contextul realizării oportunității stringente de promovare mai eficientă a politicii de stat în domeniul administrației publice, de optimizare a sistemului de pregătire și evaluare

a cadrelor, precum și al necesității consolidării bazei organizațional - metodice și științifice a activității autorităților publice, Senatul Academiei a stabilit direcția prioritară de cercetare pentru colectivul academic: „Edificarea statului de drept și consolidarea administrației publice din Republica Moldova în contextul integrării europene”.

Pentru organizarea și asigurarea realizării consecvente a acestui deziderat, pe parcursul anului de studii 2006-2007 a fost reevaluată misiunea de bază a Academiei, fiind excluse unele disfuncționalități și stabilite următoarele obiective principale în dezvoltarea sa de mai departe:

- participarea la consolidarea serviciului public din Republica Moldova, la elaborarea politicilor de dezvoltare a administrației publice și de gestionare a resurselor umane în serviciul public;

- în contextul evoluției reformei administrației publice și a transformărilor calitative din societatea moldovenească s-au impus activități intense în domeniul planificării strategiei și elaborării politicilor de dezvoltare a serviciului public;

- reevaluarea practicii, sistemului, formelor, metodelor și metodologiei de pregătire a cadrelor pentru organele administrației publice;

- ajustarea cadrului legal al studiilor la legislația națională în domeniu și europeană (inclusiv, ținând seama de aderarea Republicii Moldova în mai 2005 la Procesul general european de la Bologna).

În contextul promovării politicii de stat în domeniul serviciului public la nivel local, Academia ține cont în toate activitățile sale de prevederile cadrului

legal național și general european, unde se vede a cerințelor Cartei Europene a autonomiei locale. Prevederile acestui important document paneuropean sunt propagate în permanență de profesorii noștri în activitatea didactică cu diferite categorii de funcționari publici, precum și în lucrările cu caracter metodic și științific. Noi promovăm cu mândrie patriotică pentru țara noastră și consecvent cunoștințele privind aderarea Republicii Moldova la Consiliul European, fiind prima țară din spațiul CSI admisă în acest prestigios for european. Este deosebit de important faptul că anume cu aderarea țării noastre la Consiliul European la 13 iulie 1995 a fost stabilită o cerință de principiu – toate statele candidate trebuiau să accepte în mod obligatoriu angajamentul aderării și la Carta Europeană a autonomiei locale. Atot Republica Moldova, precum și alte state aderente, cum ar fi Ucraina, Rusia, Croația, fosta Republică Macedonia și toate celelalte, au semnat angajamentul identic: semnarea și ratificarea Cartei într-un interval de timp de un an, începând cu data aderării și promovând, în timp, o politică conformă cu principiile enunțate în Carta Europeană a autonomiei locale.

Vom constata cu toată certitudinea că experiența acumulată de Academie în domeniul pregătirii cadrelor pentru serviciul public în acest an de studii și perioada anterioară denotă că activitatea ei, în temei, a corespuns provocărilor și necesităților organelor administrației publice, având posibilitatea să-și delege la studii postuniversitare în Academie cele mai utile categorii de reprezentanți ai săi. Datorită acestui fapt, potențialul resurselor umane din administrația publică s-a consolidat substanțial.

Totodată, on procesul didactic de organizare a studiilor de licență, postuniversitare specializate și de masterat on domeniu, precum și de perfecționare a resurselor umane on domeniul serviciului public, se ține cont permanent de tendința mereu crescândă a necesităților de instruire a angajaților din organele administrației publice. Se consideră mai rațional ca activitatea Academiei să fie concentrată pe instruirea inițială și continuă a funcționarilor publici on exercițiu și oficialilor aleși, care se confruntă zi de zi cu diverse probleme, soluționarea cărora cere o bună pregătire teoretică și aptitudini practice de activitate.

Actualmente, la inaugurarea celui de-al 15-lea an aniversar, vom constata că Academia și-a adus ponă on prezent on mod constant contribuția sa la procesul de promovare a politicii de stat on domeniul serviciului public preponderent prin pregătirea cadrelor. Ponă on prezent, datorită muncii cu abnegație a managerilor, profesorilor, specialiștilor și personalului auxiliar, au fost instruiți și au absolvit toate treptele de studii din cadrul Academiei, inclusiv superioare, postuniversitare și de perfecționare, circa 16 300 de specialiști din domeniul complex al administrației publice. Mondria noastră sont, desigur, studiile de masterat și doctorat. On acest context, circa 600 de persoane au absolvit deja masteratul și doctoratul Academiei, cărora li s-au onmonat diplomele respective și titlurile de doctor habilitat și doctor on științe sau magistru la cele 6 specialități academice: administrația publică, dreptul administrativ și constituțional, managementul public, relațiile internaționale, dreptul internațional și managementul

educațional. De rond cu instruirea on limba de stat – moldovenească și limba rusă, pentru prima dată on acest an am realizat o nouă performanță - masteranzii la specialitățile relații internaționale și management au studiat integral on grupe academice cu instruirea on limba engleză.

Concomitent cu instruirea universitară (anii 1997 - 2007) privind pregătirea inițială a funcționarilor publici cu studii de licență și cea postuniversitară (anii 1993 - 2007, prima promoție fiind cu studii de 1 an, iar apoi - de 2 ani cu frecvență la zi și de 3 ani cu frecvență redusă), o altă componentă prioritară on activitatea Academiei privind consolidarea potențialului uman din serviciul public este reprezentată de perfecționarea/instruirea continuă a funcționarilor publici. On contextul realizării Comenzii de stat privind perfecționarea, conform Hotărârii Guvernului Nr. 129 din 8 februarie 2007, se organizează ritmic instruirea tuturor categoriilor de funcționari publici, on strictă conformitate cu Legea serviciului public din 4 mai 1995.

Astfel, instruirea continuă on cadrul Academiei este organizată de comun acord cu Unitatea de implementare a reformei administrației publice centrale, fiind organizată perfecționarea diferitelor categorii de specialiști din cadrul autorităților publice centrale. Sont onregistrate realizări evidente și la capitolul realizării componenței a III-a - Capacitatea de instruire a funcționarilor publici din cadrul proiectului Managementul finanțelor publice, susținut de Banca Mondială pentru perioada anilor 2007 - 2009. Pentru instruirea performantă a aces-

tor categorii de funcționari, în cadrul proiectului nominalizat Academiei și-a fost alocat un grant nerambursabil de \$2 mln. de către Agenția Suedeză pentru Dezvoltare Internațională (SIDA). Pentru elaborarea a 18 module tematice de instruire în domeniu, Grupul coordonator (președinte – rectorul Academiei) a evaluat ofertele a 12 companii internaționale din cadrul tenderului respectiv organizat de către Banca Mondială și învingător a devenit renumita instituție de profil, înalt apreciată în toată Europa, Institutul de Administrație Publică din Stockholm SIPU International. Din august 2007 a început elaborarea primelor 5 module de management general, al personalului, strategic etc., care deja se implementează cu participarea specialiștilor din cadrul Guvernului, ministerelor și altor autorități publice centrale. Ulterior, după procurarea unei mini-tipografii performante cu suportul Băncii Mondiale, toate cele 18 module tematice, adică manuale, vor fi publicate de către Academie (în limbile moldovenească, rusă și engleză), iar varianta electronică va fi transmisă Bibliotecii Electronice a Academiei, care și-a lansat activitatea sa din primăvara anului 2007, astfel fiind toate puse la dispoziția corpului de funcționari publici din Republica Moldova.

În această etapă actuală de realizare a reformei administrației publice, realitățile în care ea se desfășoară, sarcinile mereu crescânde care stau în fața serviciului public și evoluția legislației în domeniul educațional impun o nouă viziune asupra pregătirii cadrelor de funcționari publici. Această politică de stat este promovată consecvent în țara noastră și dezvoltarea de mai departe a

Academiei poate fi asigurată doar prin fortificarea potențialului ei managerial și didactic.

În prezent, Academia este aptă și poate să satisfacă multe din necesitățile de instruire a resurselor umane din domeniul serviciului public. Prin această activitate de bază instituția noastră influențează benefic realizarea mai eficientă a politicii de stat în domeniul administrației publice și consolidării potențialului uman din serviciul public.

În virtutea acestor oportunități Senatul, Consiliul de Administrație și Rectoratul Academiei se preocupă în mod constant de optimizarea sistemului de pregătire a cadrelor de funcționari publici și de sporire a calității procesului de instruire. Studiile postuniversitare prestate de Academie au constituit o modalitate eficientă de consolidare a cadrelor pentru organele administrației publice. Este logic că ele au evoluat odată cu procesele transformatoare din administrația publică și au influențat în mare măsură desfășurarea acestor procese.

Pe parcursul anului trecut de studii și în scopul promovării eficiente a politicii de stat în domeniul administrației publice, de optimizare a sistemului de pregătire și evaluare a cadrelor, au fost determinate direcțiile prioritare în dezvoltarea ei de mai departe.

Realizarea consecventă a reformei administrației publice locale, unde se obișnuiește pe parcursul ultimilor ani, impune la etapa actuală o nouă viziune asupra pregătirii cadrelor pentru administrația publică. În acest context, era extrem de oportun soluționarea problemei ce ține de statutul studiilor, precum și forma actului de studii eliberat la

absolvirea Academiei. La insistența și argumentele Rectoratului Academiei, dar și în situația incertă când diploma de studii postuniversitare ce se înmâna absolvenților nu era conformă legislației naționale în domeniu (în primul rând, Legii învățământului), dar nici cadrului legal european existent, ne-a reușit optimizarea statutului studiilor și, respectiv, prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 577 din 24 mai 2007, problema dată a fost soluționată pozitiv.

Recenta hotărâre de Guvern, ținând seama de practica instituțiilor similare din alte state și în scopul asigurării convertibilității diplomei eliberate de Academie, a modificat forma de studii postuniversitare actuale în studii superioare de masterat, cu acordarea absolvenților diplomei de magistr. Astfel, debutând cu studiile din ciclul doi de masterat academic și masterat profesional specializat în domeniul administrației publice, instituția noastră s-a situat în avangarda sistemului educațional din Republica Moldova și a trecut cu un an mai devreme la acest gen de studii superioare (în țara noastră, studiile de masterat ca cel de-al II-lea ciclu al învățământului universitar vor începe în 2008, când se vor începe studiile primului ciclu începute în anul 2005).

În acest context și în scopul dezvoltării de mai departe a capacităților Academiei, Guvernul Republicii Moldova a hotărât că „Academia de Administrare Publică realizează programe de masterat în următoarele domenii: științe politice, științe economice, servicii publice și alte domenii în conformitate cu legislația în vigoare”.

Conform legislației Republicii Moldova și, în primul rând, a prevederilor Legii serviciului public din țara noastră, Academia constituie prin atribuțiile sale o parte componentă a structurilor serviciului public, care realizează unele obiective ale politicii de cadre. În acest sens Academia se integrează în sistemul funcțional al autorităților administrației publice.

Pornind de la aceasta, structura aparatului administrativ al Academiei și funcțiile publice din cadrul ei sunt, după natura lor, similare cu cele din organele administrației publice, atât după statutul lor, cât și după conținutul activităților, care rezidă în asigurarea unui management administrativ eficient. Este cu atât mai evident, că personalul managerial și didactic al Academiei participă nemijlocit la pregătirea funcționarilor publici și la perfecționarea lor profesională, contribuie la eficientizarea activității structurilor serviciului public. Aceasta justifică includerea personalului administrativ și didactic în Clasificatorul unic al funcțiilor publice și conferirea persoanelor care dețin aceste funcții a statutului de funcționar public.

Pe parcursul ultimilor ani în cadrul instituției noastre activează 73 de funcționari publici (inclusiv, rectorul și vicerectorul, ambii fiind numiți în funcție prin Decret prezidențial, șefii direcțiilor, secțiilor și catedrelor, specialiștii principali și coordonatori). Aceste funcții sunt deținute de conducători experimentați din diferite sfere, inclusiv Ambasadori Extraordinari și Plenipotențieri (la specialitatea relații internaționale), care posedă deja rangul de consilieri de stat ai Republicii

Moldova de diferite clase etc.

Această practică națională (dar și internațională) creează condiții mai favorabile de consolidare a potențialului managerial și didactic al Academiei, chemat să asigure dezvoltarea de mai departe a instituției, preocupată exclusiv de formarea inițială și continuă a personalului din cadrul serviciului public. Particularitățile activității Academiei reies din statutul său de Centru național de promovare a politicii de stat în domeniul administrației publice, prin instruirea și perfecționarea cadrelor de funcționari publici, precum și prin activitățile de cercetare științifică care servesc ca suport în activitatea autorităților administrației publice.

O altă realizare importantă pentru consolidarea politicii de stat în domeniul serviciului public este reprezentată de relansarea doctoratului din cadrul Academiei și intensificarea activității științifice. Grație susținerii Președintelui și Guvernului Republicii Moldova, în anul 2006 au fost aprobate unele modificări în Nomenclatorul specialităților științifice, fiind introdusă specialitatea distinctă „Administrarea publică”. Aceasta a impus noi exigențe față de Academie la capitolul dat. Ca o consecință a celor realizate în anul curent de studii este și reanimarea activității doctoratului, inițierea acreditării științifice a instituției noastre conform legislației Republicii Moldova în acest domeniu.

Patru profesori ai Academiei sunt acreditați de către Consiliul Național de Acreditare și Atestare în calitate de conducători științifici de doctorat pentru o perioadă de 6 ani (dnii Alexandru Roman și Mihail Platon, doctori habilitați, profesori universitari, și

Nicolae Romandaș și Angela Popovici, doctori în științe, conferențieri universitari). La 19 aprilie, curent, a fost aprobat Seminarul științific de profil la specialitățile de doctorat: „Teoria, metodologia și istoria administrației publice” (25.00.01) și „Organizarea și dirijarea în instituțiile de stat; servicii publice” (25.00.02), președinte fiind aprobat rectorul Academiei dl Alexandru Roman și secretar științific dna Tatiana Șaptefrați, doctor, conferențiar universitar, la specialitatea Administrație publică. Seminarul științific de profil și Consiliul științific și-au început deja activitatea, fiind examinate primele teze de doctor în drept și în științe istorice la specialitățile respective.

Activitatea noastră în domeniul abordat a demonstrat în mod cert că la modernizarea procesului de instruire a funcționarilor publici oșii aduce o contribuție majoră și Biblioteca Electronică a Academiei, care și-a lansat activitatea prin conectarea la rețeaua de servicii informaționale a Companiei EBSCO. Activând în condițiile benefice ale sec. XXI, această instituție modernă de informare și documentare în plan universal, este absolut necesară, serviciile informaționale în domeniul administrației publice stând la dispoziția personalului serviciului public din Republica Moldova.

Altă componentă importantă a contribuției Academiei de Administrație Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova la promovarea politicii de stat în domeniul serviciului public este reprezentată de educația anticorupțională a funcționarilor publici, realizată în aulele academice. În cadrul activităților polivalente, realizate de specialiștii Academiei, se ține cont de oportunitatea intensificării contribuției

la realizarea cursului conducerii de vârf a țării privind combaterea corupției, de implementare a Strategiei Naționale de combatere a corupției.

Considerăm că activitatea anticorupție în cadrul serviciului

public reprezintă un complex integral, ce include componentele de educație, prevenire și contracarare. Academia optează pentru procesul realizării complexului integral de activități în cadrul educației anticorupționale

pentru implementarea consecventă a următoarelor segmente: educație generală; crearea comportamentului etic adecvat; educația juridică necesară; acumularea cunoștințelor în materie de anticorupție în procesul instruirii continue și specializate de masterat. În scopul soluționării acestor oportunități și pregătirii adecvate a funcționarilor publici în acest domeniu important, în planurile de învățământ se includ disciplinele respective de studiu: modulul disciplinelor fundamentale; modulul disciplinelor de specializare; modulul disciplinelor de cultură generală și social-umanistă. Pentru a preveni actele de corupție, este oportună reglementarea strictă a serviciului public. Fiind elaborat proiectul Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, considerăm extrem de importantă adoptarea ei cât mai curând posibil, precum și a Legii privind Codul deontologic al funcționarului public.

În această ordine de idei se înscrie și Conferința internațională științifico-practică „Integritatea în serviciul public: repere etice”, organizată de către Academie și organizația specializată în domeniu Transparency International – Moldova la 27 octombrie 2006 în Palatul Republicii. La acest for specializat au participat, de rând cu profesorii Academiei, funcționari publici din autoritățile publice centrale și locale, materialele ei fiind publicate integral.

BIBLIOGRAFIE

1. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, 23 decembrie.
2. Moldova Suverană, 2006, 1 noiembrie.
3. A se vedea: www.aap.gov.md.
4. Decretul Președintelui Republicii Moldova privind pregătirea cadrelor pentru organele administrației de stat și de autoadministrare locală din 21 mai 1993.
5. Raportul de activitate al Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova. Chișinău, 2007. - P. 5.
6. Neaguța, Andrei. Moldova la Consiliul Europei: 12 ani de la aderare, Moldova Suverană, 2007, 11 iulie. - P. 1,
- 3.
7. Heinrich Klebes. Diplomația parlamentară. București: 1998. – P. 209.